

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет психології

Кафедра соціальної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія розвитку

Освітня програма «Психологія»

Спеціальність 053 Психологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 14 від “23” червня 2021 р.

м. Івано-Франківськ - 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Психологія розвитку
Рівень вищої освіти	Третій
Викладач (-і)	Климишин Ольга Іванівна
Контактний телефон викладача	+380 973323131
E-mail викладача	olha.klymyshyn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	90 ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=208&id_cou=3638
Консультації	Згідно з розкладом
2. Анотація до курсу	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості психічного та особистісного розвитку людини на різних етапах онтогенезу. В межах курсу здійснюється вивчення стадій розвитку, закономірностей їх змін, періодизацію психічного розвитку та розвитку особистості, залежність психічного розвитку від культурно-історичних та соціальних умов. Структуру навчальної дисципліни складають 2 змістові модулі (ЗМ), що включають 9 тем. До першого ЗМ увійшли теми: «Вступ до дисципліни «Психологія розвитку»», «Поняття розвитку та його основні принципи, закономірності, механізми», «Психологічні теорії розвитку»; до другого ЗМ увійшли теми: «Психологія розвитку людини в пренатальному та немовлячому періоді онтогенезу», «Психологія розвитку людини в період раннього віку», «Психологія розвитку людини в дошкільному періоді онтогенезу», «Психологія розвитку людини в молодшому шкільному віці», «Психологія розвитку людини в підлітковому та юнацькому віці», «Особливості розвитку людини в період дорослості».</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою запропонованого курсу: ознайомлення аспірантів з основними поняттями психології розвитку. Формування у здобувачів наукового розуміння проблеми розвитку у психології як на теоретичному, так і на практичному рівнях. Розкриття змісту основних теоретичних напрямків дослідження розвитку у психології. Аналіз основних принципів, закономірностей, механізмів психічного розвитку та особливостей розвитку людини як біо-соціо-духовної істоти на протязі онтогенезу.</p>	
4. Компетентності	
<p>ЗК1. Розуміння концептуальних і методологічних основ у галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей.</p> <p>ЗК10. Здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності за спеціальністю.</p> <p>СК1. Здатність виокремлювати, систематизувати, розв'язувати та прогнозувати актуальні психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження.</p> <p>СК3. Здатність формулювати наукову проблему, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.</p> <p>СК5. Здатність до розробки та вирішення дослідницьких задач з психології розвитку та соціальної психології в межах різних наукових парадигм.</p> <p>СК6. Здатність планувати та здійснювати психологічний супровід особистості в різних умовах діяльності та розвитку на підставі результатів теоретичного/емпіричного дослідження.</p> <p>СК9. Здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, оцінювати</p>	

рівень власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію й професійну мобільність.

5. Результати навчання

ПРН13. Виокремлювати, систематизувати, розв'язувати, критично осмислювати та прогнозувати значущі психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп, спільнот, організацій на різних рівнях психологічного дослідження.

ПРН 15. Формулювати і перевіряти гіпотези, шукати шляхи розв'язання наукових проблем в обраній сфері; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень тощо).

ПРН17. Розробляти та апробувати програми психологічного супроводу особистості в різних умовах діяльності та розвитку на підставі результатів теоретичного/емпіричного дослідження.

ПРН18. Працювати над власним розвитком та вдосконаленням, визначати свої професійні можливості та виявляти прагнення до підвищення професійної кваліфікації та професійної мобільності.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	053 Психологія	1-й	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

ТЕМА	Кількість годин		
	лекції	семінарські	самост.робота
Тема 1. Вступ до дисципліни «Психологія розвитку».	2	-	2
Тема 2. Поняття розвитку та його основні принципи, закономірності, механізми.	2	2	4
Тема 3. Психологічні теорії розвитку.	4	2	20
Тема 4. Психологія розвитку людини в перинатальному та немовлячому періоді онтогенезу.	2	1	4
Тема 5. Психологія розвитку людини в період раннього віку.	2	1	5
Тема 6. Психологія розвитку людини в дошкільному періоді онтогенезу.	2	1	5
Тема 7. Психологія розвитку людини в молодшому шкільному віці.	2	1	5
Тема 8. Психологія розвитку людини в підлітковому та юнацькому віці.	2	1	5

Тема 9. Особливості розвитку людини в період дорослості.	2	1	10
7. Система оцінювання курсу			
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання курсу відбувається за 100 бальною шкалою. З них: 50 балів – оцінювання роботи аспіранта на семінарських заняття (25 балів за усні відповіді-доповіді, презентації на семінарських заняттях; 25 балів за тезисне конспектування наукових праць). 50 балів – оцінювання екзаменаційної роботи.		
Вимоги до письмової роботи	Вимоги до опрацювання наукових праць: статті конспектуються із зазначенням автора та назви статті, означення головних понять та ідей, висновків та перспектив практичного застосування.		
Семінарські заняття	На семінарських заняттях відбувається обговорення питань, що визначають зміст лекційних тем, а також результати виконання завдань семінарських занять, які аспіранти виконують самостійно (зокрема, опрацювання наукових публікацій по темі заняття). Критерії оцінювання здійснюються за 5-бальною шкалою.		
Умови допуску до підсумкового контролю	Аспірант допускається до підсумкового контролю (іспиту) при умові здачі усіх практичних завдань. Підсумкова оцінка за курс є сумою балів набраних аспірантом протягом семестру за усі види роботи: усні оцінки за роботу на семінарах, виконані завдання семінарських занять.		
7. Політика курсу			
Протягом вивчення дисципліни аспірант зобов'язаний: вчасно виконувати завдання, які зазначено у програмі (силабусі), приймати активну участь в роботі на семінарах, дотримуватись принципів академічної доброчесності при підготовці письмових робіт. Відсутність аспіранта на занятті передбачає неотримання балів за усну відповідь та зниження балів за виконання практичних завдань, що проводились на парі. Аспірант, який пропустив 60% і більше занять без поважних причин не допускається до іспиту.			
8. Рекомендована література			
<p>Рекомендована література</p> <p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Александров Ю. В. Психология развития: навч. посібник. Харків, 2015. 336 с. 2. Крайніков Є.В. Психология развития. Словник-довідник. К.: Арістей, 2004. 280 с. 3. Крайг Г. Психология развития [пер. с англ. Н. Мальгиной и др.]. СПб. : Питер, 2000. 992 с. 4. Крэйн У. Психология развития человека. 25 главных теорий. СПб.: Прайм-Евроснак, 2007. 512 с. 5. Психология человека от рождения до смерти. Полный курс психологии развития / ред. А.А.Реана. СПб. : «Прайм-ЕВРОЗНАК», 2005. 416 с. 6. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: навч. посіб. К. : Академвидав, 2005. 360 с. 7. Самошкіна Л.М. Вікова психологія: навч. наоч. посіб. з мультимедійним курсом. Дніпропетровськ: вид-во ДНЕУ, 2006. 248 с. 8. Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Вікова 			

психологія. К.: Центр учбової літератури, 2012. 346 с.

9. Токарева Н.М. Основи вікової психології : навчально-методичний посібник / Н. М. Токарева, А. В. Шамне. Кривий Ріг, 2013. 283 с.

Додаткова:

10. Абрамова Г.С. Возрастная психология: Учебник для студ. вузов/ Г.С.Абрамова. 4-е изд. М.: Издательский центр «Академия», 1999. 672 с.

11. Абрамова Г.С. Практикум по возрастной психологии. 3-е изд. М.: Издательский центр «Академия», 2001. 320 с.

12. Ананьев Б.Г. Человек как предмет познания. Избр. психол. труды: В 2-х т. Т. 1. М.: Педагогика, 1980. 230 с.

13. Баттерворт Дж., Харрис М. Принципы психологии развития. М.: «Когито-Центр», 2000. 350 с.

14. Берк Л. Развитие ребенка СПб.: Питер, 2006. 1056 с.

15. Бернс Р. Развитие Я-концепции и воспитание. М.: Прогресс, 1986. 422 с.

16. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. М.: Просвещение, 1968. 464 с.

17. Булах І.С. Психологія особистісного зростання підлітка. К.: НПУ ім.М.П. Драгоманова, 2003. 340 с.

18. Венгер А.Л. Психология развития. Словарь. М.: ПЕР СЭ, 2005. 176 с.

19. Выготский Л.С. Проблема возраста. Собр. соч.: В 6 т. М.: Педагогика, 1984. Т. 4. 432 с.

20. Возрастная психология: личность от молодости до старости: Учеб. пособие / М.В. Гамезо, Г.Г. Герасимова, Л.М. Орлова. М. : Пед. общ-во России; Издат. дом «Ноосфера», 1999. 272 с.

21. Леонтьев А.М. Проблемы развития психики. М.: МГУ, 1981. 584 с.

22. Климишин О.І. Психологічні особливості розвитку духовності старшокласників у процесі навчання. Дисерт. на здобут. наук. ступ. канд. псих. наук: 19.00.07. Івано-Франківськ, 2004. 220 с.

23. Кон И.С. Психология старшеклассника. М., 1982. 207 с.

24. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. К.: Рад. школа, 1989. 608 с.

25. Кузікова С.Б. Психологічні основи становлення суб'єкта саморозвитку в юнацькому віці. Монографія. Суми: Вид-во МакДен, 2012. 410 с.

26. Кузьменко В.У. Розвиток індивідуальності дитини 3-7 років: Монографія. К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. 354 с.

27. Кулагина И.Ю. Возрастная психология: Полный жизненный цикл развития человека / И.Ю.Кулагина, В.И.Коллюцкий. М.: ТЦ Сфера, 2004. 464 с.

28. Миллер С. Психология развития: методы исследования. СПб.: Питер, 2002. 464 с. Минц Г. Человек в расцвете лет: ценностные ориентации / Г.Минц, А.Непомнящий. Рига: Автос, 1989. 172 с.

29. Моргун В.Ф. Проблема периодизации личности в психологии / В.Ф. Моргун, Н.Ю.Ткачева. М.: МГУ, 1981. 84 с.

30. Мухина В. С. Возрастная психология: феноменология развития, детство, отрочество. 9-е изд. М.: Издательский центр «Академия», 2004. 456 с.

31. Обухова Л.Ф. Детская психология: теории, факты, проблем. Издание 3-е, стереотипное. М.: Тривола, 1998. 382 с.

32. Павелків Р.В. Дитяча психологія / Р.В.Павелків, О.П.Цигипало. К.: Академвидав, 2008. 431 с.

33. Помиткін Е.О. Психологія духовного розвитку особистості: Монографія. К.: Наш час, 2005. 280 с.

34. Психология развития. Словарь / Под ред. А. Л. Венгера 2005. 176 с

35. Райс Ф. Психология подросткового и юношеского возраста. 8-е изд. СПб.,

2000. 624 с.

36. Сметаняк В.І. Методичні рекомендації до складання кандидатського іспиту зі спеціальності 19.00.07 – «Педагогічна та вікова психологія». Івано-Франківськ, 2014. 32 с.

37. Хрестоматия по возрастной психологии / сост. Л.А.Семчук, А.И.Янчий. Гродно : ГрГУ, 2006. 198 с.

38. Хухлаева О.В. Психология развития: молодость, зрелость, старость. 3-е изд. М.: Издательский центр «Академия», 2006. 208 с.

Викладач: Климишин Ольга Іванівна